

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 3Cdo/58/2025                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 6122411815                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.06.2026                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Renáta Gavalcová          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2026:6122411815.2 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Tatra banka, a. s., Bratislava, Hodžovo námestie 3, IČO: 00686930, zastúpeného spoločnosťou CHATL - advokátska kancelária, s. r. o., Piešťany, Pod Párovcami 93, IČO: 55941028, proti žalovaným 1/ E., narodenému I., 2/ G., narodenej I., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Monikou Marjanovič, Košice, Urbánkova 1562/6, o zaplatenie 340.973,66 eura s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 7C/9/2023, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. januára 2025 sp. zn. 17CoCsp/25/2024, takto

### rozhodol:

Dovolanie vo vzťahu k žalovanému 1/ o d m i e t a.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. januára 2025 sp. zn. 17CoCsp/25/2024 vo vzťahu k žalovanej 2/ vo výroku II. a výroku III. a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 23. októbra 2023 č. k. 7C/9/2023-369 vo vzťahu k žalovanej 2/ vo výroku I. a výroku II. z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Banská Bystrica na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 23. októbra 2023 č. k. 7C/9/2023-369 rozhodol tak, že:

„I. Žalovaní 1/, 2/ sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne

- sumu istiny úveru vo výške 210,096,94 eura, spolu s kapitalizovaným úrokom z úveru vo výške 5.661,10 eura, spolu s úrokom z úveru vo výške 4,45 % ročne zo sumy 210.096,94 eura od 24. 11. 2020 do zaplatenia, najneskôr do termínu konečnej splatnosti úveru do 15. 5. 2041, najviac vo výške 191.520,05 eura a spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 210.096,94 eura od 5. 12. 2020 do zaplatenia,

- sumu istiny úveru vo výške 78.251,32 eura, spolu s kapitalizovaným úrokom z úveru vo výške 2.442,98 eura, spolu s úrokom z úveru výške 4,55 % ročne zo sumy 78.251,81 eura od 24. 11. 2020 do 17. 02. 2021 a zo sumy 78.251,32 eura od 18. 2. 2021 do zaplatenia, najneskôr do termínu konečnej splatnosti úveru do 16. 8. 2034, najviac vo výške 48.890,14 eura a spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 78.251,81 eura od 5. 12. 2020 do 17. 2. 2021, zo sumy 78.251,32 eura od

18. 2. 2021 do zaplattenia,

- sumu istiny úveru vo výške 42.822,92 eura, spolu s kapitalizovaným úrokom z úveru vo výške 1.698,40 eura, spolu s úrokom z úveru vo výške 6,55 % ročne zo sumy 42.822,92 eura od 24. 11. 2020 do zaplattenia, najneskôr do termínu konečnej splatnosti úveru do 15. 12. 2039, najviac vo výške 53.485,24 eura a spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 42.822,92 eura od 5. 12. 2020 do zaplattenia a to všetko v lehote 3dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaní 1/, 2/ sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov konania.“

1.1. Súd prvej inštancie v plnom rozsahu vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne domáhal zaplattenia dlžných súm z troch zmlúv o úvere. Zmluvu o hypotekárnom úvere č. I. uzavreli strany sporu dňa 26. 02. 2014. Jej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 250.000 eur, ktorý mali žalovaní podľa dohody účastníkov zmluvy splácať v pravidelných mesačných splátkach, avšak dohodu o splátkach žalovaní nedodržali (naposledy uhradili dňa 25. 05. 2020 sumu 1.298,39 eura) a pre porušenie povinností zo strany dlžníkov po výzve z 24. 09. 2020 a upozornení na porušenie povinností dlžníkov a možnosť vyhlásenia mimoriadnej (predčasnej) splatnosti úveru žalobca vyhlásil ku dňu 23. 11. 2020 predčasnú splatnosť úveru. K tomuto dňu dlhovali žalovaní na istine úveru poskytnutého zmluvou o hypotekárnom úvere č. I. sumu 210.096,94 eura, z ktorej priznal súd prvej inštancie žalobcovi aj úroky z úveru vo výške 4,45 % ročne od 24. 11. 2020 do zaplattenia, najneskôr do termínu konečnej splatnosti úveru do 15. 05. 2041, najviac vo výške 191.520,05 eura, ako aj úroky z omeškania vo výške 5 % ročne od 05. 12. 2020 do zaplattenia, kapitalizované úroky z úveru za obdobie do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru 5.661,10 eura, na úhradu ktorých boli žalovaní 1/ a 2/ zaviazaní žalobcovi spoločne a nerozdielne. Zmluvou o účelovom splátkovom úvere č. I. z 11. 08. 2014 zabezpečenom záložným právom k nehnuteľnosti poskytol žalobca žalovaným 1/ a 2/ úver vo výške 100.000 eur. Žalovaní 1/ a 2/ ani v prípade tejto zmluvy o úvere si neplnili povinnosti splácať ho dohodnutými mesačnými splátkami (naposledy zaplatili na tento úver 08. 06. 2020 čiastku 2,94 eura a dňa 17. 02. 2021 sumu 0,49 eura). Po predchádzajúcom upozornení žalovaných 1/ a 2/ na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru spolu s výzvou na úhradu omeškaných splátok vyhlásil žalobca ku dňu 23. 11. 2020 predčasnú splatnosť úveru. K tomuto dňu zo zmluvy o úvere č. I. dlhovali žalovaní 1/ a 2/ na istine 78.251,81 eura, z ktorej prináležia žalobcovi aj dohodnuté úroky z úveru vo výške 4,55 % ročne od 24. 11. 2020 do 17. 02. 2021 a zo sumy 78.251,32 eura od 18. 02. 2021 do zaplattenia, najneskôr do termínu konečnej splatnosti úveru do 16. 08. 2034, najviac vo výške 48.890,14 eura, ako aj úroky z omeškania vo výške 5 % ročne od 05. 12. 2020 do 17. 02. 2021 zo sumy 78.251,81 eura a zo sumy 78.251,32 eura od 18. 02. 2021 do zaplattenia. Dlžné úroky z úveru zo zmluvy o účelovom splátkovom úvere č. I. do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru boli žalobcom vyčíslené na 2.442,98 eura, ktoré súd prvej inštancie žalobcovi voči žalovaným 1/ a 2/ priznal. Treťou zmluvou o úvere s názvom Zmluva o poskytnutí účelového splátkového úveru zabezpečenom záložným právom k nehnuteľnosti č. I. zo 07. 01. 2015 poskytol žalobca žalovaným úver vo výške 50.000 eur. Dohodnuté splátky úveru žalovaní 1/ a 2/ neplnili, na základe čoho aj tento úver žalobca po upozornení na porušovanie povinností dlžníka, výzve na úhradu omeškaných splátok a upozornení na možnosť vyhlásenia mimoriadnej (predčasnej) splatnosti úveru vyhlásil predčasnú splatnosť úveru ku dňu 23. 11. 2020 a k tomuto dňu vyčísil dlžnú sumu na istine vo výške 42.822,92 eura, z ktorej si žalobca uplatňoval úroky vo výške 6,55 % ročne od 24. 11. 2020 do zaplattenia, najneskôr do termínu konečnej splatnosti úveru do 15. 12. 2039, najviac vo výške 53.485,24 eura a úroky z omeškania vo výške 5 % ročne od 05. 12. 2020 do zaplattenia a tiež kapitalizované úroky do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru vo výške 1.698,40 eura. Celú pohľadávku považoval súd prvej inštancie za dôvodnú a na jej úhradu žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne žalobcovi zaviazal. Za nesporné skutkové zistenia súd prvej inštancie označil, aká suma úveru bola žalovaným 1/ a 2/ na základe tej ktorej zmluvy o úvere poskytnutá, dohodnuté spôsoby splácania, výšky zostatkov dlhu ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úverov, a že ide o spotrebiteľské zmluvy. V dôsledku obrany žalovaných proti uplatneným nárokom žalobcu pretrvával spor o tom, či odpor proti platobnému rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 14Up/1213/2022 podali obaja žalovaní. Spornou bola otázka platnosti predčasného zosplattenia všetkých troch úverov, uplatnenie režimu zákona č. 129/2010 Z. z. na všetky tri úvery a z toho vyplývajúca povinnosť súdu skúmať, či zmluvy o úvere obsahovali zákonom predpísané náležitosti,

či v dôsledku ich absencie sa nepovažujú poskytnuté úvery za bezúročné a bezpoplatkové, žalovaní tvrdili existenciu neprijateľných zmluvných podmienok v úverových zmluvách a žalobca ich tvrdenia popieral a bolo potrebné vyhodnotiť námietku premĺčania vznesenú žalovanými. Obrana žalovaných 1/ a 2/ bola postavená aj na tvrdení neplatnosti záložných zmlúv zabezpečujúcich návratnosť úveru z dôvodu nepomeru hodnoty zabezpečovanej pohľadávky k hodnote zálohu, ktorú otázku (platnosti záložných zmlúv) žiadali žalovaní riešiť v konaní ako otázku predbežnú s odôvodnením, že ak by súd dospel k absolútnej neplatnosti záložných zmlúv, na úverové zmluvy by sa vzťahoval zákon č. 129/2010 Z. z.. Postup žalobcu pri zosplatnení úverov považoval súd prvej inštancie za súladný s § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Právo žalobcu vyhlásiť predčasnú splatnosť úverov vyplývalo z dohody účastníkov úverových zmlúv a bolo dôsledkom porušenia povinnosti splácať úver žalovanými. Prvoinštančný súd nesúhlasil s názorom žalovaných, že ak v oznámení o mimoriadnej splatnosti úverov neuviedol žalobca, pre ktorú neuhradenú splátku vyhlasuje mimoriadnu splatnosť úveru, je potrebné tento úkon veriteľa považovať za neplatný. Súd konštatoval, že právny úkon, ktorým veriteľ oznamuje dlžníkovi mimoriadne zosplatnenie úveru je už len notifikačnou povinnosťou veriteľa, z ktorého vyplýva, že veriteľ využíva svoje právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka a žiada dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky po tom, ako boli splnené podmienky ustanovené v § 53 ods. 9 OZ. Keď zosplatnenie úverov bolo vykonané oznámením z 24. 11. 2020 ku dňu 23. 11. 2020, bolo vykonané v súlade s § 53 ods. 9 a § 565 OZ, platne. Ak boli úvery platne zosplatnené úkonom žalobcu z 24. 11. 2020, na ďalšie úkony uskutočnené 17. 02. 2023 a 09. 03. 2023 smerujúce k „opätovnému mimoriadnemu zosplatneniu“ úverov poskytnutých žalovaným z dôvodu právnej istoty už súd neprihliadol s odôvodnením, že nie je možné vyhlásiť duplicitne predčasnú splatnosť úveru, ktorý už mimoriadne zosplatnený bol. Za nedôvodnú označil súd prvej inštancie obranu žalovaných, že úverové zmluvy neobsahujú zákonné náležitosti predpísané § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., a že žalobca pred uzavretím úverových zmlúv nedodrжал svoje predzmluvné povinnosti skúmať schopnosť žalovaných splácať úvery, keď hypotekárny úver ani úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, účelom ktorého je nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k nehnuteľnosti alebo výstavba nehnuteľnosti ani úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, ktorého lehota splatnosti je viac ako 10 rokov, nie je v zmysle § 1 ods. 3 písm. a), b), c) a § 2 písm. c) v nadväznosti na § 24 zákona č. 129/2010 Z. z. zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Tvrdenia žalovaných 1/ a 2/ o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. neobstoja. Napriek tomu, že žalobca nebol povinný pred uzavretím úverových zmlúv so žalovanými 1/ a 2/ postupovať podľa § 7 zákona č. 129/2010 Z. z., podľa článku 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 súd prvej inštancie ex offio skúmal prípadné porušenie povinnosti veriteľa posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa ešte pred uzavretím zmluvy a dospel k názoru, že žalobca bol pred poskytnutím úverov žalovaným obozretný, u každého úveru skúmal a preveroval, či budú žalovaní 1/ a 2/ reálne schopní poskytnuté úvery splatiť. Žalovaní nedôvodne namietali, že v úverových zmluvách neboli uvedené termíny mesačných splátok, termín konečnej splatnosti úveru, doba trvania zmluvy. Náležitosti úverových zmlúv skúmal súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka, pri zmluve o hypotekárnom úvere podľa § 68 zákona č. 483/2001 Z. z. a všetky tri zmluvy o úvere vyhodnotil ako platné, obsahujúce zákonom predpísané podstatné náležitosti, aj presné identifikačné údaje zmluvných strán, ich podpisy, dátum uzavretia a zrozumiteľným spôsobom sú popísané aj ďalšie fakultatívne zmluvné podmienky. Súd zopakoval, že osobitné náležitosti zmlúv o spotrebiteľských úveroch podľa zákona č. 129/2010 Z. z. úverové zmluvy obsahovať nemuseli. Súd prvej inštancie záveroval, že žalobca si splnil všetky povinnosti z úverových zmlúv, žalovaní naproti tomu zosplatnené úvery neuhradili a ich záväzok voči žalobcovi nezanikol ani iným spôsobom. Tvrdenia žalobcu o čiastočných úhradách pohľadávok po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úverov žalovaní účinne popreli, preto súd k čiastočnému zastaveniu konania na návrh žalobcu nepristúpil. Nárok žalobcu na zaplatenie úrokov z úveru popri úrokoch z omeškania vyplýva zo zákona, omeškanie dlžníka a vznik jeho povinnosti platiť úroky z omeškania nevyklučuje povinnosť zaplatiť dohodnuté úroky z úveru (podľa R 5/2021). Výška úrokových sadzieb v konaní sporná nebola. Žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru vo výške dohodnutej v úverových zmluvách.

1.2. Podľa výsledku konania vznikol žalobcovi voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O povinnosti žalovaných zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolania žalovaných 1/ a 2/, rozsudkom z 22. januára 2025 sp. zn. 17CoCsp/25/2024 rozhodol tak, že:

„I. Odvolanie žalovaného 1/ odmieta.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanej 2/ vo výroku I. a výroku II. potvrdzuje.

III. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov odvolacieho konania.“

2.1. Odvolací súd konštatoval, že žalovaný 1/ je podľa § 359 CSP subjektívne oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, prípustnosť odvolania proti rozsudku okresného súdu vyplýva z § 355 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie v rozsudku správne poučil strany sporu o lehote na podanie odvolania (15 dní odo dňa jeho doručenia podľa § 362 ods. 1 CSP a mieste, kde sa odvolanie podáva), napriek tomu žalovaný 1/ zmeškal 15 dňovú zákonnú lehotu na podanie odvolania, keď svoje odvolanie spoločne so žalovanou 2/ doručil Okresnému súdu Banská Bystrica až 24. 11. 2023, o čom svedčí prezenčné razítko Okresného súdu Banská Bystrica na č. l. 417 spisu. Žalovaný 1/ tieto skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu ani nepopiera, včasnosť svojho odvolania vyvodzuje len z názoru na povahu účasti strán sporu na žalovanej strane, (že ide o nerozlučné spoločenstvo). Názor žalovaného 1/, že úkon žalovanej 2/, ktorá v 15 dňovej lehote od doručenia rozsudku súdu prvej inštancie (14. 11. 2023) odvolanie podala, a že toto odvolanie vyvolalo suspenzívny účinok aj vo vzťahu k nemu, správny nie je. Zhodne so žalobcom a názormi prezentovanými v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/203/2005 a sp. zn. 6Cdo/544/2015 odvolací súd uvádza, že charakter spoločenstva medzi solidárne zaviazanými dlžníkmi je závislý od hmotného práva, ktorým sa právny vzťah strán sporu spravuje. Solidárni dlžníci sú zásadne samostatnými a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní. Procesné spoločenstvo na strane žalovaných bolo založené len na základe vôle žalobcu, ktorý sa rozhodol uplatňovať svoju pohľadávku od oboch solidárnych dlžníkov. Ak o založení procesného spoločenstva medzi solidárnymi dlžníkmi rozhodla vôľa veriteľa, ide o tzv. dobrovoľné spoločenstvo. Rozsudok o povinnosti solidárnych dlžníkov zaplatiť veriteľovi dlžnú pohľadávku sa nemusí vzťahovať na všetkých z dôvodu, že každému zo solidárnych dlžníkov prislúchajú jeho (resp. aj jeho) osobné námietky a výsledok sporu môže vyznieť pre solidárnych dlžníkov rozdielne. Na týchto záveroch nič nemení ani existencia bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi žalovanými, i keď je v § 145 ods. 2 OZ uvedené, že z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne, pretože ustanovenie § 145 ods. 2 OZ je len „právnym predpisom“, ktorým je ustanovené, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne (§ 511 ods. 1 OZ), z neho nie je možné vyvodiť, že na strane žalovaných ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 ods. 1 CSP, kde procesný úkon jedného z nich platí i pre ostatných. Závery najvyššieho súdu k charakteru procesného spoločenstva vyjadrené v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/203/2005 a sp. zn. 6Cdo/544/2015 je možné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu s poukazom na to, že na ne nadviazali ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obo/63/2009, sp. zn. 5Cdo/1/2018, 8Cdo/56/2019, čím došlo k odklonu od pôvodného názoru vysloveného v rozhodnutí MCdo/29/02 (R 4/04). Závery vyplývajúce z rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/203/2005, sp. zn. 6Cdo/544/2015, sp. zn. 5Cdo/1/2018 akceptuje aj Ústavný súd Slovenskej republiky (porovnaj napr. uznesenie z 18. 03. 2021 sp. zn. II. ÚS 142/2021, uznesenie z 20. 09. 2023 sp. zn. II. ÚS 435/2023). Z citovanej judikatúry najvyšších súdnych autorít vyplýva jednoznačný záver, že rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému 1/ nadobudol právoplatnosť uplynutím 15 dňa po jeho doručení žalovanému 1/, t. j. dňa 08. 11. 2023 a odvolanie žalovaného 1/ doručené osobne Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 14. 11. 2023 je oneskorene podané. Odvolanie žalovaného 1/ podľa § 386 písm. a) Civilného sporového poriadku odvolací súd ako podané oneskorene odmietol.

2.2. Odvolací súd po prejednaní odvolania žalovanej 2/ bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu nenaplnenia zákonných podmienok pre jeho nariadenie v zmysle § 385 ods. 1 CSP dospel k názoru, že odvolanie žalovanej 2/ dôvodné nie je. Na č. l. 65 až 68 spisu sa nachádzajú kópie výziev veriteľa pred mimoriadnou splatnosťou úverov adresované osobitne žalovanému 1/ a žalovanej 2/ v dňoch 24. 09. 2020, ktoré sa líšia tým, že vo výzve na úhradu omeškaných dlhov adresovanej žalovanému 1/ sú okrem troch úverov, ktoré sú predmetom tohto konania vyčíslené dlžoby aj z ďalších dvoch spotrebiteľských úverov a z nepovoleného prečerpania na účte. V časti zhodnej pre oboch

žalovaných banka uviedla, že ku dňu 23. 09. 2020 eviduje voči žalovaným 1/ a 2/ nasledovné pohľadávky v omeškaní: u hypotekárneho úveru pod č. XI. sa vykazuje omeškaná suma 6.488,07 eura. U účelového splátkového úveru pod č. I.e dlžná suma 3.718,23 eura a pri účelovom splátkovom úvere pod č. I. dlhujú žalovaní 1.636,47 eura. Všetky uvedené sumy sú podľa tvrdenia žalobcu súčtom omeškaných splátok v počte viac ako tri, s ktorou boli žalovaní v omeškaní po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Vo výzve pred mimoriadnou splatnosťou nie sú konkretizované omeškané splátky z úverových zmlúv, dlžníci boli iba informovaní, že ak pohľadávku v omeškaní v stanovenom termíne do piatich kalendárnych dní od doručenia výzvy neuhradia, banka pristúpi k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti uvedených úverových produktov a dlžníkom vznikne povinnosť uhradiť celú nesplatenú pohľadávku naraz. Dlžníkom bola poskytnutá informácia, na akom telefónnom čísle môžu v konkrétnych časoch kontaktovať banku za účelom informácie o spôsobe úhrady dlžných súm. K splneniu zákonných podmienok pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti všetkých troch úverov podľa § 53 ods. 9 a § 565 OZ aj s poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoCsp/15/2022 (posudzovaného dovoľacím súdom pod sp. zn. 6Cdo/15/2023) po preskúmaní výzvy pred mimoriadnym zosplatením úverov z 24. 09. 2020, (aj keď žalovaní v konaní namietali absolútnu neplatnosť právneho úkonu veriteľa z 24. 11. 2020 z dôvodu, že v tomto úkone neurčil veriteľ konkrétnu omeškanú splátku, so zaplatením ktorej boli žalovaní 1/ a 2/ v omeškaní, a ktorá bola dôvodom mimoriadneho zosplatenia úveru) a vzhľadom na vykázané dlžné sumy omeškaných splátok a dohodnutých mesačných splátok súd prvej inštancie uzavrel, že výzva z 24. 09. 2020 sa týkala splátok splatných v mesiaci august 2020, (ktoré skutočne uhradené podľa výpisu z úverových účtov žalovaných neboli) a pre neuhradené splátky úverov splatné dňa 15. 08. 2020 a 16. 08. 2020 mohol žalobca v súlade s § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úverov dňom 23. 11. 2020, keď najskorší deň na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti pripadol na 15. 11. 2020, resp. 16. 11. 2020 (tri mesiace od splatnosti neuhradených splátok) a predchádzal splatnosti ďalších splátok v dňoch 15. 12. 2020, resp. 16. 12. 2020 (podľa poslednej vety § 565 OZ). Odvolací súd so závermi súdu prvej inštancie v plnom rozsahu súhlasí a nemožno ich považovať za nesprávne ani vzhľadom na vykázané dátumy posledných úhrad žalovaných v dňoch 25. 05. 2020 a 08. 06. 2020, keď veriteľovi nevyplýva zo zákona povinnosť reagovať a zosplatiť úver ihneď pri prvom omeškaní so splátkami. Podmienkou pre platné zosplatenie úveru je iba to, aby so splátkou dlhu umožňujúcou zosplatenie úveru boli spotrebiteľia dlžní viac ako tri mesiace, druhou podmienkou je, že veriteľ oznámi spotrebiteľovi, že voči nemu eviduje dlžnú splátku, ktorú ak sa chce vyhnúť vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, má v určitej lehote zaplatiť, inak môže veriteľ využiť svoje právo dané mu § 565 OZ, a že toto právo musí reálne využiť v období medzi uplynutím troch mesiacov od omeškanej splátky a nasledujúcou najbližšou splátkou. Na podporu svojho názoru poukazuje odvolací súd na znenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. 11. 2024, ktorá zmena bola reakciou na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-598/21, v ktorom je uvedené, že ak má spotrebiteľ plniť podľa spotrebiteľskej zmluvy v splátkach, môže obchodník požadovať vrátenie celého plnenia, ak je spotrebiteľ celkom alebo čiastočne v omeškaní aspoň s tromi splátkami a na § 53 ods. 10 OZ, podľa ktorého ak sú splnené podmienky podľa ods. 9, obchodník je povinný vo výzve na vrátenie splátok upozorniť na právny následok dodatočného nesplnenia povinnosti uhradiť dlžnú sumu (uplynutím lehoty na plnenie, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní od doručenia výzvy sa stáva celé plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy splatným) a uviesť sumu splátok (nie označiť konkrétnu splátku), s ktorými je spotrebiteľ v omeškaní. Ani novela Občianskeho zákonníka uskutočnená po vydaní rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/2/2023, sp. zn. 5Cdo/197/2022, sp. zn. 5Cdo/188/2023, sp. zn. 5Cdo/143/2023, sp. zn. 6Cdo/15/2023 nereflektovala na právne názory vyslovené v týchto rozhodnutiach ohľadne náležitostí výzvy podľa § 53 ods. 9 OZ. Na zmluvy uzavreté so žalovanými by sa, ak by k zosplateniu úverov došlo po 01. 11. 2024, aplikoval § 53 ods. 9 písm. c) Občianskeho zákonníka z dôvodu, že doba trvania všetkých troch spotrebiteľských zmlúv presahovala 10 rokov. Zmluvou o hypotekárnom úvere č. I. bola žalovaným poskytnutá suma 250.000 eur, 2,5 % z tejto sumy predstavuje 6.250 eur. Žalovaní boli podľa oznámenia žalobcu v zmysle § 53 ods. 9 vyhotoveného dňom 24. 09. 2020 pri tejto zmluve v omeškaní so sumou 6.488,07 eura. Zmluvou o účelovom splátkovom úvere č. XI.X bol poskytnutý úver vo výške 100.000 eur, 2,5 % z tejto sumy sa rovná sa 2.500 eur. Na tomto úvere dlhovali ku dňu 23. 09. 2020 žalovaní 3.718,23 eura. U zmluvy o účelovom splátkovom úvere č. I. znejúcej na sumu 50.000 eur dlhovali žalovaní 1.636,47 eura. Pre zosplatenie úveru podľa aktuálneho znenia § 53 ods. 9 OZ by postačoval dlh vo výške 1.250 eur.

Rozhodnutie súdu prvej inštancie výrokom II. o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 100 % odráža výsledok sporu. Je súladný s § 255 ods. 1 CSP, pretože priznáva úspešnému žalobcovi právo na náhradu trov konania podľa pomeru jeho úspechu vo veci proti obom žalovaným.

2.3. O povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % rozhodol odvolací súd podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP. Odvolacie konanie vyvolali obaja žalovaní svojím procesným úkonom - podaním odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie. I keď bolo odvolanie žalovaného 1/ odvolacím súdom odmietnuté, aj jemu vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania za analogickej aplikácie § 256 ods. 1 CSP, pretože odmietnutie odvolania sa svojimi účinkami rovná zastaveniu odvolacieho konania. Civilný sporový poriadok neobsahuje osobitné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania v prípade odmietnutia odvolania. Obsahom a účelom najbližšie ustanovenie v zmysle článku 4 ods. 1 Civilného sporového poriadku pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania v prípade odmietnutia odvolania je ustanovenie § 256 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Aplikáciou článku 4 ods. 1 CSP, podľa ktorého, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci, rozhodol odvolací súd o nároku žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému 1/ podľa § 256 ods. 1 CSP. Žalovaná 2/ v odvolacom konaní neuspela, úspešnou stranou v odvolacom konaní je žalobca, ktorému je žalovaná 1/ povinná zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobca uskutočňoval úkony v odvolacom konaní vo vzťahu k obom žalovaným, čo bolo dôvodom uloženia povinnosti nahradiť trovy odvolacieho konania žalobcovi žalovaným spoločne a nerozdielne. O výške trov odvolacieho konania bude podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodovať súd prvej inštancie, z tohto dôvodu je povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania viazaná na právoplatnosť uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolatelia k tomu, že odvolací súd nebude prihliadať na odvolanie žalovaného 1/ z dôvodu, že odvolanie podal neskoro uvádzajú, že ide o nerozlučné procesné spoločenstvo, ktoré sa prejavilo tým, že boli zaviazaní na úhradu žalovanej sumy spoločne a nerozdielne. Čo sa týka procesného spoločenstva žalovaných 1/ a 2/ tu treba uviesť, že v predmetnom spore na strane žalovaných vystupuje viacero subjektov - dvaja manželia. Charakter ich procesného spoločenstva je určený nie len tým, že nemajú rozdelené BSM, ale aj charakterom predmetu konania, teda hmotnoprávnou úpravou. Ide tu o solidárny záväzok žalovaných, ktorým vznikla povinnosť plniť dlh tomu istému veriteľovi - žalobcovi spoločne a nerozdielne, tento mohol požadovať celé plnenie od ktoréhokoľvek z nich, pričom po plnení jedného zo žalovaných zaniká povinnosť ostatných vo vzťahu k žalobcovi. V danom prípade ide teda o ich nerozlučné procesné spoločenstvo. Žalovaní majú spoločné práva a povinnosti a rozhodnutie vo veci samej sa musí vzťahovať na všetkých z nich.

3.2. K dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP uvádzajú, že vo Výzve pred mimoriadnou splatnosťou zo dňa 24. 09. 2020 absentuje pri každom jednotlivom úvere údaj o omeškanej splátke, v dôsledku ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti toho ktorého úveru. Dovolatelia poukazujú na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých súd konštatoval, že v prípade ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, a to v súlade s ustanovením § 565 OZ a § 53 ods. 9 OZ, pre platný úkon zosplatnenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby už v tejto výzve (upozornení spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva) presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú jednorazovo a predčasne môže zosplatniť celý dlh: sp. zn. 6Cdo/15/2023, 5Cdo/143/2023, 5Cdo/188/2023, 5Cdo/197/2022, 5Cdo/2/2023. Z uvedeného vyplýva, že ak v prejednávanej veci nedošlo k špecifikácii splátky, pre ktorú veriteľ dlh mienil zosplatniť, resp. zosplatnil, nebol jednostranný právny úkon veriteľa dostatočne určitý, z ktorého dôvodu je úkonom neplatným. Ak právny úkon zosplatnenia neobsahuje konkretizáciu splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol peňažný dlh zosplatniť, je nejasný a teda neurčitý, nakoľko vyvoláva dôvodné pochybnosti o tom, či došlo k dodržaniu zákonom stanovenej minimálnej lehoty 3 mesiacov pre uplatnenie takéhoto práva veriteľa, je neplatný v súlade s § 37 ods. 1 OZ. Vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru zo Zmluvy o

hypotekárnom úvere č. I. zo dňa 26. 2. 2014, Zmluvy o účelovom splátkovom úvere č. I. zo dňa 11. 8. 2014 a Zmluvy o účelovom splátkovom úvere č. I. zo dňa 7. 1. 2015 sú absolútne neplatné v zmysle § 37 ods. 1 OZ.

3.3. Dovolatelia tvrdia, že súdy nevykonali riadne dokazovanie tak, aby mohli rozhodnúť v súlade so skutkovým stavom veci. Hodnota nehnuteľností zabezpečených dovolateľmi napádaných záložných zmlúv činí cca 1.000.000 eur. Výška istiny poskytnutej veriteľom predstavovala 250.000 eur. Jednoznačne ide o hrubý nepomer hodnoty pohľadávky k hodnote predmetu zálohu, ktorý uvedenú pohľadávku zabezpečuje. Dovolatelia museli nehnuteľnosti zabezpečiť napádanými záložnými zmluvami, pretože veriteľ im inú formu ručenia neposkytol (zrážky zo mzdy). Úver žiadali a nemali možnosť túto podmienku vopred naformulovanú v štandardnej formulárovej zmluve akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť. Žalobca v konaní nepreukázal, že išlo o dovolateľmi vymienenú zmluvnú podmienku, ktorú musel špeciálne zvlášť písomne upraviť osobitným spôsobom na rozdiel od tisícok iných klientov. Podľa názoru dovolateľov súdy v tomto konaní odmietli vykonať dôkaz, ktorý je relevantný pre konanie a má zodpovedajúcu vypovedaciu hodnotu, pričom nie je nadbytočný a zároveň pre posúdenie platnosti resp. neplatnosti dobrovoľnej dražby je kľúčový. Súdy oboch stupňov sa v konaní nezaoberali dovolateľmi tvrdenou absolútnou neplatnosťou záložných zmlúv z dôvodu hrubého nepomeru hodnoty zálohu k zabezpečenej sume a z dôvodu rozporu s dobrými mravmi (ust. § 3, § 39a Obč. zák.) ako prejudiciálnou otázkou. Dovolatelia tvrdia, že postupom súdov oboch inštancií, ktoré sa nezaoberali dovolateľmi tvrdenou absolútnou neplatnosťou záložných zmlúv došlo k porušeniu ich ústavných práv a nevykonanie nimi navrhnutých dôkazov malo zásadný vplyv na vec samú. Dovolatelia navrhujú odklad vykonateľnosti napádaného rozhodnutia. V prípade ak NS SR nevydá uznesenie o odklade vykonateľnosti, dovolateľom vznikne škoda - žalobca môže žalovanú sumu vymáhať v exekučnom konaní, prípadne pokračovať v dražbe. V prípade neskoršieho úspechu dovolateľov im tak vzniknú nezvratné škody na majetku. Naopak žalobcovi v prípade vydania dovolateľmi navrhovaného uznesenia žiadna škoda nevznikne. Žalovanú škodu vymôže aj s úrokmi, ak dovolatelia v konaní pred dovolacím súdom úspešní nebudú.

3.4. Dovolatelia dovolaciemu navrhujú, aby vydal toto uznesenie: „Najvyšší súd SR odkladá vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn.: 17CoCsp/25/2024 zo dňa 22. 01. 2025 a rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn.: 7C/9/2023 zo dňa 23. 10. 2023 až do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o podanom dovolaní.“ Po preskúmaní veci samej dovolatelia najvyššiemu súdu navrhujú, aby napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie; alebo aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu rozsudkom zmenil a rozhodol tak, že: „Súd návrh žalobcu, ktorým sa domáhal, aby súd uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť mu spoločne a nerozdielne - sumu vo výške 331.171,18 eura, - úrok z úveru vo výške 5.661,10 eura, - úrok z úveru vo výške 4,45 % ročne zo sumy 210.096,94 eura od 24. 11. 2020 do zaplatenia, najviac do 15. 5. 2041 vo výške 191.520,05 eura, - úrok z úveru vo výške 2.442,98 eura, - úrok z úveru výške 4,55 % ročne zo sumy 78.251,81 eura od 24. 11. 2020 do 17. 02. 2021 a zo sumy 78.251,32 eura od 18. 2. 2021 do zaplatenia, najviac do 16. 8. 2034 vo výške 48.890,14 eura, - úrok z úveru vo výške 1.698,40 eura, - úrok z úveru vo výške 6,55 % ročne zo sumy 42.822,92 eura od 24. 11. 2020 do zaplatenia, najviac do 15. 12. 2039 vo výške 53.485,24 eura, - úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 210.096,94 eura od 5. 12. 2020 do zaplatenia, zo sumy 78.251,81 eura od 5. 12. 2020 do 17. 2. 2021, zo sumy 78.251,32 eura od 18. 2. 2021 do zaplatenia a zo sumy 42.822,92 eura od 5. 12. 2020 do zaplatenia, a náhradu trov konania v rozsahu 100 % a to titulom neplnenia Zmluvy o hypotekárnom úvere č. I. neplnenia Zmluvy o účelovom splátkovom úvere č. I. zabezpečenom záložným právom k nehnuteľnosti a neplnenia Zmluvy o účelovom splátkovom úvere č. I. zabezpečenom záložným právom k nehnuteľnosti zamietla. Dovolatelia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.“

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd vo vzťahu k žalovanému 1/ ním podané odvolanie odmietol (§ 386 písm. a) CSP), teda už od momentu jeho podania na súd prvej inštancie bolo podanie daného úkonu (teda „odvolanie“) bolo odsúdené na procesný neúspech. Žalovaný 1/ preto (procesne) nie je k podaniu dovolania oprávnený.

4.1. Vo vzťahu k otázke (ne)vykonania dôkazu postráda podanie žalovaných logiku. Žalovaní, ak tak žiadny konkrétny dôkaz (ohľadom otázky, podľa nich spornej - hodnota nehnuteľností vs. výška

zabezpečovanej pohľadávky) nenavrhli, nepostupovali v súlade s ich základnou procesnou povinnosťou, tu možnosťou ako strana sporu riadne využívať všetky nástroje procesnej obrany (§ 149 CSP a iné). Žiadny dôkaz nenavrhli, ani žiadny dôkaz neoznačili, opakovane boli súdom prvej inštancie a napokon aj odvolacím súdom, v rámci poučovacej povinnosti, poučení o ich procesných právach a povinnostiach. Hodnota nehnuteľností je skutkovou otázkou. Vždy bude existovať rozdiel medzi hodnotou zabezpečenia (predmetu zabezpečenia) a výškou zabezpečenej pohľadávky, ale akýkoľvek tento pomer nemá vplyv na neplatnosť poskytnutého zabezpečenia. Žalovaní už pri podaní žiadosti o prvý z poskytnutých úverov vedeli o podmienkach poskytnutia úveru, čo do rozsahu a spôsobu zabezpečenia pohľadávok banky, medzi ktoré patrí nutnosť zriadiť v prospech banky záložné právo k nehnuteľnosti (nehnuteľnostiam). Podmienka zriadenia záložného práva, ktorej splnenie je nutné k tomu, aby veriteľ poskytol úver, bude vždy individuálne dohodnutá, bude mať charakter jedinečnosti, nakoľko každý veriteľ posudzuje či je predmet zabezpečenia / forma zabezpečenia a rozsah zabezpečenia dostatočný a pre neho akceptovateľný a zriadenie záložného práva (zmluvou) je vždy samostatným právnym úkonom, výber nehnuteľnosti detto. Argumentácia žalovaných ďalej neprípustne zmiešava odlišné podmienky a následky aplikácie § 39 a § 53 Občianskeho zákonníka. Aplikabilita § 39a je vopred vylúčená (aj v prípade hypotetickej možnosti preukázania tzv. subjektívnych znakov § 39a), keďže ide o špeciálnu konštrukciu neplatnosti, ktorej kogentné znaky vymedzil zákonodarca. V danom prípade nejde o situáciu kedy by zo zmluvy priamo žalovaným vyplýval záväzok poskytnúť plnenie alebo jeho sľub, keďže uhrádzacia funkcia záložnej zmluvy môže nastať len podmienene a aj to za prísnej regulácie § 53 ods. 11 Občianskeho zákonníka, ďalej v zmysle komentára k OZ na strane subjektu porušujúceho právo má stáť v zásade osoba fyzická-nepodnikateľ, čo nie je v tomto prípade naplnené. Je tu teda nedostatočná čo len konkretizácia subjektívnych znakov úžery bez predloženia akýchkoľvek dôkazov k vyhodnoteniu v spojení len s hypotetickými úvahami o možnom preukázaní objektívnych znakov (viď zákonnú požiadavku na plnenie a subjekt skutkovej podstaty). Otázka hodnoty je len jednou stránkou civilno-právnej úžery. Tu treba zdôrazniť, že k objektívnej stránke úžery žiadne dôkazy žalovaní nenavrhli, a k subjektívnej stránke navyše ani žiaden dôkaz a tvrdenia ani len nevyprodukovali. Je preto zrejmé, že určenie hodnoty nebolo a ani nie je zásadným dôkazom v tejto veci. Jednoznačne možno povedať, že tak súd prvej inštancie ako aj súd odvolací, riadne svoje rozhodnutie odôvodnili. Nedá sa preto neuviesť, ako napokon uviedli a správne posúdili oba súdy, v prípade, že neboli úvery zabezpečené záložným právom, tak predmetné zmluvy spĺňali všetky predpísané náležitosti. Iné zistenia, iný skutkový stav nebol ani v konaní zistený. Žalovaní v dovolacom konaní vytýkajú (odvolaciemu súdu), že úkony žalobcu interpretoval nesprávne, nakoľko by malo ísť o úkon neplatný (úkony zosplatnenia úverov). Ide tak o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 CSP, lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. § 53 ods. 9 OZ (v znení účinnom od 1. júla 2011) umožňuje uplatniť právo podľa § 565 Obč. zák. až po trojmesačnom omeškaní s niektorou splátkou. V tejto časti je toto ustanovenie lex specialis k § 565 druhej vete Obč. zák., podľa ktorého možno toto právo uplatniť len do splatnosti nasledujúcej splátky. Ak totiž pri úvere splácanom mesačnými splátkami musí uplynúť trojmesačné omeškanie s niektorou splátkou, za ten čas sa stanú splatné najmenej dve ďalšie splátky a ak by teda malo platiť doslovne obmedzenie § 565 druhej vety Obč. zák., veriteľ by z takejto spotrebiteľskej zmluvy nikdy nemohol uplatniť právo na zosplatnenie podľa § 565 Obč. zák. Zákonodarca takúto náležitosť nikde nezakotvuje, preto platí výkladový princíp „lege non distinguente nec nostrum est distinguere (ak zákon nerozlišuje, nerozlišujeme ani my)“. Zároveň je tiež potrebné už dnes prihliadať na to, (čo napokon aj zohľadnil odvolací súd), že relevantné ustanovenia Občianskeho zákonníka boli novelizované zákonom č. 254/2024 Z. z.. Žalobca navrhuje dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, a to z nasledujúcich dôvodov:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon

prípúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Čo sa týka žalovaného 1/, z obsahu spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie v rozsudku poučil strany sporu o lehote na podanie odvolania (15 dní odo dňa jeho doručenia podľa § 362 ods. 1 CSP a mieste, kde sa odvolanie podáva), napriek tomu žalovaný 1/ zmeškal 15 dňovú zákonnú lehotu na podanie odvolania, keď svoje odvolanie spoločne so žalovanou 2/ doručil Okresnému súdu Banská Bystrica až 24. 11. 2023, o čom svedčí prezenčné razidlo Okresného súdu Banská Bystrica na č. l. 417 spisu. Žalovaný 1/ tieto skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu ani nepopiera.

10. K námietkam žalovaného 1/ dovolací súd uvádza, že prevláda väčšinový právny názor vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/544/2015 a sp. zn. 4Cdo/203/2005, kde najvyšší súd konštatoval že žalovaní solidárni dlžníci sú zásadne samostatnými a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní. Vysvetlil, že právny základ záväzku každého z nich a prípadné námietky proti nemu môžu byť u každého spoločníka posúdené nezávisle. Samotná povaha solidarity sa vyznačuje mnohosťou právnych vzťahov spätých iba totožnosťou plnenia či predmetu plnenia.

11. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6Cdo/544/2015 uviedol, „že k otázke charakteru spoločenstva medzi solidárne zaviazanými dlžníkmi už Najvyšší súd SR zaujal stanovisko, keď napríklad v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/203/2005 uviedol, že solidárny záväzok sa nemusí vyznačovať totožným obsahom, rôznosť práv a povinností k tomu istému plneniu je tu prípustná. Ak teda ide o samostatné záväzky, ktoré nemusia byť ani obsahovo totožné, potom už táto skutočnosť vylučuje, že by mohlo ísť medzi solidárnymi dlžníkmi o také spoločné práva, aby sa rozsudok musel vzťahovať na všetkých. Rozsudok sa nemusí vzťahovať na všetkých žalovaných solidárnych dlžníkov a o nerozlučné spoločenstvo nepôjde tiež preto, že veriteľ si môže zvoliť, či bude o celé plnenie žalovať všetkých alebo len niektorých spoludlžníkov. Z hmotného práva, podľa ktorého je len na úvahe veriteľa, či bude celé plnenie alebo jeho časť žiadať len od niektorého alebo od všetkých solidárnych dlžníkov, totiž vyplýva, že pasívne vecne

legitimovaný je ktorýkoľvek solidárny dlžník sám o sebe. Už z toho, že o založení procesného spoločenstva medzi solidárnymi dlžníkmi rozhoduje iba vôľa veriteľa (pôjde o tzv. dobrovoľné spoločenstvo), vyplýva záver o samostatnosti spoločníkov. Okrem toho, aj keby boli žalovaní všetci solidárni dlžníci, nemusi sa rozsudok vzťahovať na všetkých, lebo každému z nich prislúchajú jeho (resp. aj jeho) osobné námietky, ktoré budú posudzované iba vo vzťahu k nemu samému.“ S uvedeným názorom sa stotožnil najvyšší súd aj v rozhodnutiach sp. zn. 6Cdo/84/2022, 5Cdo/1/2018.

11.1. Ústavný súd vo svojom náleze z 24. marca 2026, sp. zn. IV. ÚS 34/2026 konštatoval, že „povaha procesného spoločenstva v civilnom sporovom konaní úzko súvisí s hmotnoprávnym konceptom spoločných práv, resp. spoločných záväzkov. Pre posúdenie povahy procesného spoločenstva je rozhodujúca povaha predmetu konania zásadne z hľadiska jeho deliteľnosti. Samotná solidarita pri plnení záväzku neznamena, že ide o plnenie nedeliteľné, práve naopak, občianske právo hmotné stanovuje prezumpciu rovnosti podielov solidárnych dlžníkov, ak nie je určené inak, čo samo osebe indikuje deliteľnosť plnenia (§ 511 Občianskeho zákonníka). Splnenie záväzku jedným z dlžníkov spôsobuje voči veriteľovi zánik záväzkov ostatných spoludlžníkov. V prípade spoločného peňažného dlhu je veriteľ oprávnený žalovať na jeho splnenie aj oboch spoludlžníkov samostatne a je len vecou vôle a voľby žalobcu, či zažaluje jedného alebo oboch ako solidárnych dlžníkov. Ide teda o samostatné procesné spoločenstvo, pri ktorom pluralita žalovaných vzniká procesným úkonom žalobcu označením viacerých žalovaných v jednej žalobe na základe vôle veriteľa. V samostatnom procesnom spoločenstve robí každý zo spoločníkov procesné úkony výlučne sám za seba a ich účinky sa môžu vzťahovať len k jeho osobe. Nezaväzuje teda svojím úkonom nikoho iného okrem seba na rozdiel od spoločenstva nerozlučného a výsledok sporu vo vzťahu k jednotlivým solidárnym dlžníkom môže byť odlišný. Uvedené teoretické východiská sú konštantne judikované všeobecnými súdmi a potvrdené aj judikatúrou ústavného súdu (nález sp. zn. II. ÚS 375/2019 z 15. apríla 2020, uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3Obo/63/2009 z 20. júla 2010, sp. zn. 6Cdo/544/2015 z 26. októbra 2016, sp. zn. 5Cdo/1/2018 z 29. januára 2019). .... Ústavný súd preto konštatuje, že krajský súd nesprávnym posúdením postavenia žalovaných ako procesne nerozlučných spoločníkov v rozpore s § 379 písm. b) CSP prekročil svoju viazanosť rozsahom odvolania, ktoré podal len žalovaný v prvom rade, a nesprávne zrušil rozsudok okresného súdu vo vzťahu k oboom žalovaným. Napadnuté uznesenie má nepochybne negatívny dopad na uspokojenie pohľadávky sťažovateľa ako veriteľa, pretože zasahuje do právoplatného rozhodnutia vo vzťahu k žalovanému v druhom rade a nielenže porušuje jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale nežiaducim spôsobom zasahuje do princípu právnej istoty“.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaní ako solidárne zaviazaní dlžníci, majú procesné postavenie samostatných spoločníkov, a teda vo vzťahu k oboom žalovaným bolo potrebné včasné podanie odvolania od oboch žalovaných, a to aj napriek tomu, že žalovaní sú manželia. Dovolací súd je preto názoru, že žalovaná 2/ nedisponovala v súdnom konaní takým oprávnením, aby za žalovaného 1/ mohla zrealizovať akékoľvek procesné návrhy, teda nemala oprávnenie podať odvolanie aj v jeho mene.

13. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v časti žalovaného 1/ dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

14. Čo sa týka časti dovolania žalovanej 2/, je zjavné, že namietala nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, ako aj nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Najmä poukazovala na to, že súdy nevykonali riadne dokazovanie tak, aby mohli rozhodnúť v súlade so skutkovým stavom veci, a že sa nezaoberali dovolateľmi tvrdenu absolútnou neplatnosťou záložných zmlúv, kde došlo k porušeniu ich ústavných práv a nevykonanie nimi navrhnutých dôkazov malo zásadný vplyv na vec samú.

15. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

16. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľky uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v

rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti, (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

17. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľka naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

18. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 2Cdo/344/2021). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a III. ÚS 504/2024, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

19. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

20. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí riadne vyhodnotil, že „...Žalovaná 2/ nevysvetlila súdu prvej inštancie ani odvolaciemu súdu, v čom má spočívať nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v jej neprospech ako spotrebiteľky, keď výkon záložného práva mohla vylúčiť tým, že by si povinnosti zo zmluvy o hypotekárnom úvere plnila a úver v zmysle dohodnutých podmienok splácala. Uvedené rovnako platí aj pre ďalšie dva úvery poskytnuté na základe zmlúv z 11. 08. 2014 a 07. 01. 2015, ktoré boli účelovo naviazané na zmluvu o hypotekárnom úvere. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie a žalobcu, že platnosť úverových zmlúv nie je závislá od platnosti zmlúv o zriadení záložného práva, keď za hlavnú zmluvu sa považuje zmluva o úvere a zmluva o zriadení záložného práva je akcesorická zmluva, čo znamená, že platnosť akcesorickej zmluvy o zriadení záložného práva je závislá na platnosti hlavnej zmluvy o úvere a nie naopak. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 2Cdo/325/2021 posudzoval, či zmluva o hypotekárnom úvere obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a zabezpečenie poskytnutých peňažných prostriedkov záložným právom k nehnuteľnosti za neprijateľnú zmluvnú podmienku neoznačil. Z uvedeného dôvodu pre tento spor nebolo potrebné pomerovať hodnotu nehnuteľností ku dňu uzavretia zmlúv o zriadení záložného práva s hodnotou záväzku žalovaných vyplývajúcich z úverových zmlúv.“

20.1. Z obsahu rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd po prejednaní odvolania žalovanej 2/ bez nariadenia odvolacieho pojednávania v súlade s procesnými predpismi, prijal rozhodnutie po riadnom zistení skutkového stavu z vykonaných dôkazov, svoje rozhodnutie zrozumiteľne a presvedčivo vo vzťahu ku každej prednesenej argumentácii strán sporu odôvodnil podľa § 387 ods. 3 CSP.

21. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľkou tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmatečnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v posudzovanom spore nezistil v postupe súdu nižšej inštancie pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia, predstavujúce porušenie práva navrhovateľky na spravodlivé súdne konanie.

22. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúca z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov však nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je pritom iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany sporu.

23. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

24. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná 2/ neopodstatnene namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie v časti žalovanej 2/ ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

25. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. V zmysle § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, pričom právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnú

normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

27. Čo sa týka dovolania žalovaného 1/, dovolací súd uvádza, že základným (a spoločným) znakom rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, alebo o rozhodnutie, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie.

27.1. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii dôvodu prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

27.2. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, alebo rozhodnutím, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP irelevantné, či k dovolateľom uvádzanému dôvodu prípustnosti dovolania došlo alebo nedošlo.

28. Žalovaný 1/ dovolaním napadol rozhodnutie, ktorým odvolací súd odmietol ním podané odvolanie z dôvodu jeho neprípustnosti.

29. Uznesenie, ktorým odvolací súd odmietol odvolanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu potvrdzujúcim alebo zmeňujúcim rozhodnutie súdu prvej inštancie (viď aj publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016).

30. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie, nie je dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné. Dovolací súd procesne neprípustné dovolanie v časti žalovaného 1/ odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľom namietanému dovolaciemu dôvodu.

31. Dovolací súd ďalej uvádza, že žalovaná 2/ v dovolaní namietala dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP písm. a).

32. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

33. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľka ako právnu otázku uviedla otázku, „či v prípade, ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, a to v súlade s ustanovením § 565 OZ a § 53 ods. 9 OZ, pre platný úkon zosplatnenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby už v tejto výzve (upozornení spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva) presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú jednorazovo a predčasne môže zosplatiť celý dlh. Dovolateľka namietala odklon od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/15/2023, 5Cdo/143/2023, 5Cdo/188/2023, 5Cdo/197/2022, 5Cdo/2/2023.“

34. V zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné:

35. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (k tomu pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017; podobne tiež napr. 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017).

35.1. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

35.2. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

36. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, čo sa považuje za ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu. Do tohto pojmu patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

37. Zhrnúc vyššie uvedené, z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/ musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné (k tomu pozri R 1/2018).

38. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že najvyšší súd môže pri posúdení prípustnosti dovolania

zohľadňovať aj tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil (k tomu pozri I. ÚS 51/2020).

39. Keďže dovolateľkou nastolená právna otázka bola rozhodujúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, dovolací súd v ďalšom skúmal, či žalovaná 2/ opodstatnene vytýkala, že pri riešení tejto otázky zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP).

40. V uznesení z 25. januára 2024 sp. zn. 5Cdo/2/2024 dovolací súd uviedol, že v spotrebiteľských vzťahoch môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zaviedol nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ v postavení dodávateľa môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli 3 mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky, a že upozornil dlžníka v postavení spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takého včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). V prípade, ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, a to v súlade s ustanovením § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, pre platný právny úkon zosplatenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby v tomto zosplatení presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú jednorazovo a predčasne zosplatnil celý dlh.

41. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/197/2022, v ktorom v súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok uviedol, že účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 OZ je s poukazom na § 53 ods. 9 OZ podmienená tým, že veriteľ pred uplatnením práva požadovať splnenie celého dlhu upozornil dlžníka v lehote nie kratšej ako 15 dní na to, že toto právo využije; bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie uvedeného práva neúčinné. Z druhej vety ustanovenia § 565 OZ vyplýva, že veriteľ môže žiadosť o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky, a to až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 OZ). Ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný v súlade s ustanovením § 565 OZ a § 53 ods. 9 OZ, pre platný úkon zosplatenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby už v tejto výzve (upozornení spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva) presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú môže jednorazovo a predčasne zosplatniť celý dlh. Ak veriteľ oznámi iba dlžnú sumu s upozornením na možnosť zosplatenia celého úveru, môže byť spotrebiteľ pomýlený a v dôsledku informačnej asymetrie poškodený.

41.1. S týmto názorom sa stotožnil najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/188/2023.

42. Rovnaký názor zastáva najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/15/2023, kde konštatoval: „Neuvedenie konkrétnej splátky, pre ktorú veriteľ realizoval výzvu na zaplatenie neuhradenej splátky v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka malo za následok neplatnosť zosplatenia úveru v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka”.

43. S názorom uvedeným v rozhodnutiach sp. zn. 5Cdo/2/2023, 5Cdo/188/2023, 6Cdo/15/2023, 5Cdo/197/2022, že v prípade, ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, a to v súlade s ustanovením § 565 Občianskeho zákonníka a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, pre platný úkon zosplatenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby v tomto zosplatení presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú jednorazovo a predčasne zosplatnil celý dlh, sa stotožnil najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/181/2023.

44. Judikátorne relevantným rozhodnutím, v ktorom sa najvyšší súd výslovne zaoberal otázkou nutnosti špecifikácie omeškanej splátky v zosplatnení úveru, ako dovolacím dôvodom podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 CSP, teda ako zásadnou právnou otázkou, ktorá bola podstatná pre rozhodnutie vo veci, je uznesenie z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022. Toto uznesenie bolo zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 34/2025 s právnou vetou v znení: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“

44.1. Vyššie uvedený právny záver bol ďalej rozvinutý v rozhodnutí z 9. júla 2025

sp. zn. 9Cdo/98/2023 o podrobnejšiu argumentáciu. Dovolací súd zdôraznil, že v prípade zmluvy o pôžičke alebo úvere je odklad splatnosti dlhu, jeho rozdelenie na splátky súčasťou špecifického plnenia veriteľa, resp. pojmovým znakom zmluvy. Preto je predčasné zosplatnenie funkčne ekvivalentné s trvalým vyviazaním sa veriteľa z povinnosti splniť záväzok. Ak má mať takýto účinok jednostranný prejav vôle veriteľa, musia existovať dostatočne závažne, zmluvou predvídané (§ 565 Občianskeho zákonníka) dôvody a takýto prejav vôle musí tieto dôvody dostatočne určito špecifikovať. Súdný dvor v rozsudku z 26. januára 2017 vo veci C-421/14 Banco Primus okrem iného stanovil, že „pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení, a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru“. Takýmto prostriedkom na odvrátenie účinkov predčasného zosplatnenia úveru v slovenskom právnom poriadku je najmä povinné upozornenie pred zosplatnením úveru, ustanovené v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Ak však má mať spotrebiteľ skutočne účinnú možnosť odvrátiť predčasné zosplatnenie, mal by presne vedieť, ktorú splátku, prípadne jej časť a v akej výške má zaplatiť, aby predčasnému zosplatneniu predišiel. Následne, v prípade nezaplatenia tejto splátky alebo jej časti môže pri zachovaní princípu primeranosti dôjsť k predčasnému zosplatneniu dlhu. Vzhľadom na už vyššie uvedenú závažnosť takéhoto jednostranného právneho úkonu, keď sa ním de facto ukončuje úverovanie spotrebiteľa, ktoré tvorilo podstatu zmluvného vzťahu, musí byť aj tento jednostranný úkon dostatočne určitý, teda musí obsahovať údaj o tom, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky k zosplatneniu dochádza.

45. V predmetnom konaní odvolací súd v napadnutom rozsudku vychádzal zo skutkového stavu, že vo výzve pred mimoriadnou splatnosťou nie sú konkretizované omeškané splátky z úverových zmlúv, dlžníci boli iba informovaní, že ak pohľadávku v omeškaní v stanovenom termíne do piatich kalendárnych dní od doručenia výzvy neuhradia, banka pristúpi k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti uvedených úverových produktov a dlžníkom vznikne povinnosť uhradiť celú nesplatenú pohľadávku naraz.

45.1. Odvolací súd ale vyhodnotil, že platná právna úprava v § 53 ods. 9 OZ neupravuje povinnosť veriteľovi vo výzve na zaplatenie dlžnej sumy určiť, s ktorou splátkou je dlžník v omeškaní a pre neuhradenie, ktorej mieni uplatniť právo na zosplatnenie uviedol, že zákon síce neupravuje slovo „konkrétnej“ (splátky), avšak jednoznačne definuje uplatnenie práva podľa § 53 ods. 9 OZ najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky. Podľa názoru odvolacieho súdu pri prejednávaní konkrétneho nároku je preto nevyhnutné zistiť, ku ktorému dátumu, s ktorou splátkou bol dlžník v omeškaní, pretože len tak je možné dospieť k záveru, či bola dodržaná lehota troch mesiacov na zosplatnenie úveru podľa § 53 ods. 9 OZ a zároveň, či bola dodržaná aj limitácia vykonania tohto úkonu podľa § 565 OZ, t. j. najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky.

46. Dovolateľka správne poukázala na to, že právo na zosplatnenie plnenia v splátkach bolo uplatnené dňa 24. 11. 2020, preto je potrebné splnenie podmienok na tento nárok posudzovať podľa právnych predpisov účinných v čase, keď k využitiu tohto práva došlo.

47. Odvolací súd na podporu svojho názoru poukazoval na znenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. 11. 2024, lenže zmena nastala až po podaní návrhu žalobcu na vydanie platobného rozkazu (doručené súdu dňa 31. 8. 2022), čiže nie je možné ignorovať vtedajší právny stav a k nemu príslušnú judikatúru konštatujúcu, že v súlade s ustanovením § 565 Občianskeho zákonníka a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, pre platný úkon zosplatnenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby v tomto zosplatnení presne špecifikoval konkrétnu splátku. Z uvedeného teda jasne vyplýva, že pri riešení dovolateľkou nastolenej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, došlo k odklonu od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

48. Dovolací súd tak vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že dovolanie v časti žalovanej 2/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale zároveň ho posúdil aj ako dôvodné, nakoľko dovolaním napadnutý rozsudok (práve v riešení predmetnej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

49. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

50. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

51. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

52. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.